

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „A Bizottságnak az Európai Parlament és a Tanács részére megküldött Közleményéről – A GALILEO kutatási program helyzetjelentése 2004. év elején”

(COM(2004) 112 végleges)

(2004/C 302/08)

2004. május 5-én, az Európai Bizottság elhatározta, hogy konzultál az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal az Európai Közösség alapító Szerződésének 262. §-ban foglaltak értelmében a fent említett kérdésben.

A „Közlekedés, energia, infrastruktúra, információs társadalom” szekció, amely a tárgyi bizottsági munka előkészítésének felelőse, a véleményt kidolgozta 2004. június 10-én. (A téma előadója: S. BUFFETAUT).

A 2004. június 30-án és július 1-jén tartott, 410. plenáris ülésén (a június 30-i ülésen), az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság az alábbi véleményt fogadta el 161 igen szavazattal, 3 tartózkodás mellett.

1. Előszó

1.1 A GALILEO program az Európai Unió egyik legnagyobb kihívása, mind függetlenségét, mind technológiai és tudományos kapacitásait, gazdasági életét, és elsősorban, űrkutatási és távközlési szektorát tekintve. Az űrkutatási szektor fejlődése, főleg az utóbbi években, a műholdas távközléshez kapcsolódó kereskedelmi tevékenységen nyugodott. Azok a nehézségek, melyek keményen sújtották a távközlési ipart, mintegy ellenhatásként, komolyan érintették az intézményi és politikai szinten alig támogatott űrkutatási szektort, főleg, ha mindezt összehasonlítjuk főbb konkurensinkkel.

1.2 A programot késleltették kibontakozásában a program „igazságos megtérülésének” az Európai Űrkutatási Ügynökség Tagállamai közti felosztása körüli viták, továbbá az Európán kívülről gyakorolt nyomás, így a GALILEO program a tagállamok pénzügyi hozzájárulásáról a 2003. május 26-án az ESA tanácsán belül megkötött megállapodás létrejöttét követően tudott végre ténylegesen a megindulás fázisába lépni.

1.3 A GALILEO program a GPS-hez viszonyítva, elsősorban abban a fontos jellemvonásában tér el, hogy polgári program. Ez a nagy infrastrukturális projekt döntő stratégiai fontosságú Európa és függetlensége számára, amint ezt már kiemelte az EGSzB, az Európai Parlament és a Tanács. Tökéletesen beleillik a lisszaboni stratégia kereteibe. Egy Európa szerkezetének előrehaladásában fontos szerepet játszó ilyen kaliberű program megérdemli, hogy ezt a fontosságát hangsúlyozottan emeljék ki.

1.4 A GALILEO rendszer öt szolgáltatást nyújt majd:

- nyílt szolgáltatást (összemérhető a GPS alapszolgáltatásával);
- életbiztonsági szolgáltatást (safety of life), amely elsősorban a légi, vasúti és tengeri szállítás céljait szolgálja;
- kereskedelmi szolgáltatást, amely pontosabban körvonalazott, mint a nyílt szolgáltatás és kereskedelmi felhasználási célokat szolgál;
- kutatási és mentési szolgáltatást;

– a kormányzatszolgáltatást a közhatalom szolgálatában a rendőrségi, vámügyi és a polgári védelmi szervek részére tartják fenn. Ezek a tevékenységek nagy pontosságú kódolt jeleket használnak katonai célokra, és megtették a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy minden rosszindulatú támadást kivédjenek.

1.5 Miután ez alapvetően polgári rendszer, fő felhasználási területe a mindennapi élet, különösen a közlekedés/szállítás. Feladata tehát a szolgáltatás folytonosságának és biztonságának fenntartása, és üzemzavar esetén, szemben a GPS-sel, fennáll a kártérítési felelőssége.

1.6 Ezenfelül, GALILEO egy kissé nagyobb pontosságú, mint a GPS, és főleg, égitestünket lefedti teljes egészében. Ezenkívül, valós időben képes ellenőrizni a jel integritását, ami lényeges bizonyos alkalmazások esetében és különösen a polgári légiforgalom számára.

1.7 A jelen közlemény tárgya lényegében azt célozza, hogy a GALILEO program előrehaladását felmérje, kijelölje a jövő távlatait, és meghatározza azt a néhány bizonytalansági tényezőt, amely benne marad egy olyan projektben, amely 3,2 milliárd eurót mozgósít, és három fázisra oszlik:

- egy első fejlődési és érvényesítő ellenőrzési fázisra 2002-2005.;
- egy kiteljesedési fázisra 2006-2007.;
- egy kereskedelmi célú felhasználási fázisra, amely 2008-ban indul.

2. A bizottsági közlemény szerkezete és a dokumentum tartalma

A dokumentum három témát ölel fel:

- a fejlődési fázis készültségi állapota;
- a nemzetközi kooperáció jövője;
- az átmenet a kiteljesedési és a kereskedelmi célú felhasználási fázisokba.

2.1 A fejlődési fázis.

2.1.1 Közös vállalkozás

Az ESA tanácsában 2003. májusában megkötött megállapodás lehetővé tette a helyzet feloldását és a GALILEO közös vállalkozás a múlt nyár óta teljesen működőképes. Kinevezték igazgatóját, szervezeti felépítését elfogadták, költségvetését jóváhagyták a 2003./2004. évekre. Az EGNOS-t (European Geostationary Navigation Overlay Service – Európai Geostacionárius Navigációfedezési Szolgálat) ellenőrzése alá kellett volna helyezni. Még hátravan a közös vállalkozás adóügyi és társadalmi státuszának kérdésének problémája. Erről folynak a tárgyalások a belga Kormánnyal. Ennek a kimenetele nem elhanyagolható anyagi szempontból (5 M €/év). A közös vállalkozás 32 alkalmazottja számára ugyanolyan feltételeket kellett teremteni, mint az ESA, vagy az Európai Bizottság tagjai részére. A belga hatóságok ezt nem ellenzik, de meg kívánnak győződni a közös vállalkozás munkatársai társadalombiztosításának a fedezetéről. A probléma tehát inkább adminisztratív természetű, semmint lényegi.

2.1.2 Technikai tanulmányok és kutatási munkák.

Tárgyak:

- a meghatározási fázis befejező munkái;
- az alapvető infrastruktúra;
- az EGNOS, amely nemsokára üzemkész lesz;
- az európai rádió navigációs szakterület.

2.1.3 A 2003. júniusában tartott rádiótávközlési világkonferencia.

2.1.3.1 A tét rendkívül fontos volt az Európai Közösség számára, amelynek két célja volt:

- megszerezni a 2000-ben allokált frekvenciasávok megerősítését;
- arra ügyelni, hogy e frekvenciasávokon belül a kiosztás ne legyen hátrányos az európai rendszerre, a sávokhoz a hozzáférés legyen méltányos, és a közös üzemeltetés alapelvein nyugodjon.

2.1.3.2 A viták a GPS amerikai rendszer történelmi monopóliuma által meghatározott légkörben folytak, de végül az Európai Közösség elérte azokat az eredményeket, amelyekre számított, mind a frekvenciasávok használati feltételeit, mind a pártatlan multilaterális koordináció követelményét illetően.

2.1.4 Az új Tagállamok és tagjelölt országok integrációja.

Ipari szinten kezdeményezéseket dolgoztak ki azért, hogy ezek az országok teljes értékű részvétele lehetséges legyen a GALILEO programban, a Bizottság kinyilvánított óhaja szerint.

2.2 A nemzetközi kooperáció fellendülése

2.2.1 A nemzetközi kooperáció lényeges tényezője annak, hogy a GALILEO programból a maximális hasznot lehessen

húzni, ahogy ezt a Tanács már többször aláhúzta. Viszont egyre nagyobb számban jelennek meg harmadik országok a követeléseikkel. E tekintetben, az Európai Bizottság párhuzamosan követi a bilaterális és a regionális megközelítés politikáját.

2.2.2 Az első megállapodást Kínával írták alá 2003. október 30-án, és tárgyalásokat kezdtek Indiával és Izraellel. Hasonló intézkedések vannak folyamatban Dél-Koreával, Brazíliával, Japánnal, Kanadával, Ausztráliával, Mexikóval és Chilével.

2.2.3 Ami a regionális kooperációt illeti, a párbeszéd folyik a Földközi tengeri térséggel, Latin-Amerikával és Afrikával.

2.2.4 Végül, folynak a tárgyalások azokkal az Államokkal, amelyek már rendelkeznek egy műholdas navigációs rendszerrel, azaz Oroszországgal és az Egyesült Államokkal. Ezek különösen fontosak, mert biztosítani kívánják a rendszereik műszaki kompatibilitását és közös üzemeltetését a GALILEO-val. Fel kell hívni arra a figyelmet, hogy eleinte az Egyesült Államok vitatta magának a GALILEO programnak a megalapozottságát. Mindenesetre, a viták során az egyetértés mechanizmusának az egyes partnereknek a többiekhez viszonyított jogai és kötelezettségei szimmetriáján kell nyugodnia, különösen, ami a vétőjog esetleges gyakorlását illeti.

2.3 Átmenet a kifejlődési és a felhasználási fázisokba.

Ez a legfontosabb kérdés. A rendszer kifejlődési és a felhasználási fázisai rendre 2006-ban és 2008-ban indulnak.

2.3.1 A rendszer koncesszióba adása.

2.3.1.1 Ezt a koncesszióba adást irányítja a közös vállalkozás. Az eljárást 2003. októberében indították. Négy jelölt jelentkezett, mindegyikük elfogadható volt. Olyan fő partnerek által alkotott konzorciumok jelentkeztek, amelyekhez társult vállalatok sokasága csatlakozott. Valamennyi jelölt úgy ítélte meg, hogy a jövőbeni európai rendszer nagy összegű kereskedelmi bevételeket fog tudni realizálni, és úgy becsülték, hogy a saját tőkeapportból nem elhanyagolható részt lesznek képesek finanszírozni.

2.3.1.2 Ez az elem annál is inkább fontos, mert a Tanács kívánsága szerint a közösségi alapjuttatás nem haladhatja meg a fejlesztési fázisban szükséges finanszírozás egyharmadát. Végül, a versenytárgyalás második fordulójára három konzorciumot hívtak meg (Alcatel/Alenia/Vinci, EADS/Thalès/Inmarsat, Eutelsat).

2.3.1.3 Hat forrástípust jelöltek ki:

- a GALILEO által nyújtott szolgáltatások eladása;
- a szellemi tulajdonjogok és licenciák eladása;
- a közösségi finanszírozás,
- az Európai Beruházási Bank kölcsönei;
- a közösségen kívüli országok részesedései;
- szükség esetén a műholdas rádió navigációs jelek fogadóállomásaira kivetett illeték.

2.3.2 A rendszer vállalati keretei.

2.3.2.1 Az Európai Bizottság egy javaslatot nyújtott át a Tanács és az Európai Parlament részére az európai műholdas rádió navigációs program irányításának szervezeti felépítését illetően. Javasolta egyrészt, hogy hozzanak létre egy Felügyeleti hatóságot, és másrészt, egy biztonsági és biztosító központot, amely közvetlenül a Főtitkár/Külpolitikai és közös biztonsági főképviseelő irányítása alá tartozna. A Felügyeleti hatóságot létre kell hozni és azt fel kell majd ruházni a biztonsági jogosítványokkal. A biztonsági és biztosító központ nem jön létre, hanem maga a Tanács dönt majd valós időben, ha válság következik be.

2.3.2.2 Egy másik fontos kérdés a rendszer vállalati kereteit illetően, hogy ez a rendszer jelent-e veszélyt a magánéletre. Itt fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a GALILEO rendszer önmagában nem tartalmaz semmilyen veszélyt a magánéletre, mivel felhasználóitól nem kap semmilyen információt (nincs felfelé menő kapcsolat). Ezzel szemben, a felhasználó által nyert információ továbbadható más rendszerekkel, – például GSM mobil telefonokkal – melyekkel a tartózkodási hely megállapítható. A GALILEO által szolgáltatott információ ilyen felhasználása szabályozásának felelőssége nem a programot irányító európai szervezeteket terheli, hanem a nemzeti hatóságokat. Ez utóbbiak figyelmét fel kell hívni arra, hogy milyen rendelkezéseket kell meghozniuk a GALILEO és mostantól fogva, a GPS felhasználásának behatárolására.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSzB nagyra értékeli azt a határozott fellépést, melyről a Bizottság dokumentuma tanúságot tesz, miután egy olyan projektről van szó, amelynek ismerjük rendkívüli fontosságát és nagy nehézségeit. Ebben a szellemben, melyet a siker elérésének buzgalma hevít, egyes kérdések külön figyelmet érdemelnek:

Brüsszel, 2004. június 30.

- az összes, biztonságot érintő megszorítás integrálása a rendszer és irányításának koncepciójába;
- az Egyesült Államokkal folytatott tárgyalások konklúziói annak érdekében, hogy meg lehessen kötni egy, a kölcsönös szimmetrikus kötelezettségvállalásra és a közös, interoperábilis üzemeltetésre, mint célkitűzésre alapozott megállapodást;
- magántőkéből származó elegendő finanszírozás keresése, melyhez a hosszúlejtárú kölcsönök garanciáját meg kell szerezni az EBB-től;
- a program megvalósítási költségeit az előzetes költségvetés keretei között kell tartani.

3.2 Ennek a nagy projektnek a sikere a Tanács világosan kinyilvánított, és szilárdan képviselt politikai és pénzügyi akaratától függ. A GALILEO melletti elkötelezettség kinyilvánításával kifejezte ambícióját az Európai Unió és úrprogramja irányában.

4. Következtetések

4.1 Következtetésében az Európai Bizottság láthatóan bizonyos aggodalmát, és bizonytalanságát fejezi ki a finanszírozást illetően. Ez a kérdés alapvető, mert ha kétségessé teszik a finanszírozást, ezzel az egész programot teszik kockára. Az EGSzB kénytelen újra kinyilvánítani a GALILEO projekt rendkívüli stratégiai fontosságát az Európai Unió és úrkutatási szektorának jövője számára éppúgy, mint az európai berendezkedés fejlődését illetően, mint ahogy azt már határozottan és részletesen meg is tette az Európai Bizottság Zöld és Fehér könyvében megtalálható, az európai úrkutatási politikájára⁽¹⁾ vonatkozó véleményében. Osztja az Európai Bizottság meglegedettségét azt a nagy lépést illetően, amit a program beindítása jelent, és azt kívánja, hogy a mostani optimista hangokat ne tompítsák az utolsó pillanatban előkerülő nehézségek.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Roger BRIESCH

⁽¹⁾ Az EGSzB véleménye a Fehér könyvben található „Világűr: egy bővülő unió új európai határa. Az európai úrkutatási politika megvalósításának terve” COM(2003) 673 végleges. Az EGSzB véleménye a „Zöld könyv – Európa úrkutatási politikája” című fejezetről COM(2003) 17 végleges – HL C 220., 2003.9.16.